

Sygn. akt **V Ca 1037/17**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Anna Strączyńska
Sędziowie:	SSO Aleksandra Łączyńska-Mendakiewicz SSR del. Wiesława Śmich (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Przemysław Sulich

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. M. i L. M.

przeciwko Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie

z dnia 9 stycznia 2017 r., sygn. akt I C 3576/15

1. oddala apelację;
2. zasądza od Banku (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz M. M. i L. M. solidarnie kwotę 1.800 zł (tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

V Ca 1037/17

UZASADNIENIE

Po ostatecznym sprecyzowaniu powództwa z dnia 06 października 2015 r. powodowie M. M. i L. M. wnieśli o zasądzenie solidarne na ich rzecz od pozwanego Banku (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 14.228,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwoty 9.979,00 za okres od dnia 24 marca 2015 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 4.249,00 zł za okres od dnia 29 kwietnia 2016 r. do dnia zapłaty. Ponadto powodowie wnieśli o zasądzenie solidarne na ich rzecz od pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew pozwany Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa M. M. i L. M. w całości i zasądzenie na jego rzecz solidarnie od powodów zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 9 stycznia 2017 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy – Mokotowa w Warszawie: 1. zasądził od Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. solidarnie na rzecz M. M. i L. M. kwotę 14228 zł wraz z odsetkami: ustawowymi od kwoty 9979 zł (od dnia 24 marca 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty; ustawowymi za opóźnienie od kwoty 4249 zł od dnia 29 kwietnia 2016 roku do dnia zapłaty; 2. zasądził od Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. solidarnie na rzecz M. M. i L. M. kwotę 2916 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w tym kwotę 2400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego; 3. nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Warszawy – Mokotowa w Warszawie kwotę 483 zł tytułem kosztów sądowych poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa.

Powyższe rozstrzygnięcie było wynikiem następujących ustaleń faktycznych Sądu Rejonowego:

Na podstawie umowy generalnej ubezpieczenia kredytów hipotecznych z niskim udziałem własnym kredytobiorcy udzielnych przez pozwany Bank (...) S.A. nr (...), zawartej pomiędzy pozwanym Bankiem, a Towarzystwem (...) S.A. z siedzibą w W. w dniu 29 października 2004 r., pozwany Bank (...) S.A. z siedzibą w W. zobowiązany był do opłacenia składki ubezpieczeniowej od każdej umowy kredytu objętej ubezpieczeniem.

Wnioskiem z dnia 23 lutego 2007 r. o nr (...) w postaci wypełnionego, gotowego formularza sporządzonego przez pozwany Bank, powodowie M. M. i L. M. wnieśli o udzielenie im przez pozwany Bank kredytu hipotecznego w kwocie 335.500,00 zł na spłatę kredytu mieszkaniowego zaciągniętego w innym banku a więc na refinansowanie wydatków poniesionych na cele mieszkaniowe (kwota 225.000,00 zł), spłatę zobowiązań niezwiązanych z celami mieszkaniowymi (kwota 49.739,67 zł) oraz na inny, dowolnie wybrany przez powodów cel (kwota 45.760,33 zł). W przedmiotowym wniosku, obok zgody na ubezpieczenie kredytu do czasu ustanowienia hipoteki, powodowie wyrazili zgodę na objęcie udzielonego przez pozwany Bank kredytu ubezpieczenia brakującego wkładu własnego w (...) S.A. z siedzibą w W. oraz zgodę na udostępnienie danych osobowych Ubezpieczycielowi w związku z objęciem umowy ubezpieczeniem niskiego wkładu własnego (dalej również jako - „UNWW”) i ubezpieczeniem do czasu ustanowienia hipoteki. Podpisanie tych oświadczeń nie podlegało negocjacjom. Negocjacje prowadzone były wyłącznie w zakresie marży udzielanego kredytu, ostatecznie obniżonej do poziomu 0,00%. Powodowie mieli świadomość tego, iż niepodpisanie oświadczeń odnoszących się do objęcia ich kredytu UNWW, wobec nieposiadania przez nich innej nieruchomości mogącej stanowić dodatkowe zabezpieczenie kredytu, będzie wiązało się z odmową udzielenia im przez Bank wnioskowanego kredytu hipotecznego.

W dniu 03 kwietnia 2007 r. pozwany Bank wydał pozytywną decyzję kredytową dla powodów nr (...). Zgodnie z treścią decyzji, wysokość składki ubezpieczenia niskiego wkładu własnego wynosiła kwotę 1.913,00 zł.

W dniu 05 kwietnia 2007 r. pomiędzy powodowie M. M. i L. M. (zwanymi dalej „kredytobiorcami”) a pozwanym Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. została zawarta umowa kredytu hipotecznego oznaczona nr (...). Na podstawie tej umowy pozwany Bank udzielił Kredytobiorcom kredytu w kwocie 320.500,00 zł, która to kwota była indeksowana do waluty franka szwajcarskiego. Zgodnie z § 9 umowy strony ustaliły ponadto, że zabezpieczeniem spłaty kredytu do czasu otrzymania przez pozwany Bank odpisu z księgi wieczystej nieruchomości z wpisaną hipoteką będzie stanowić ubezpieczenie kredytów zabezpieczonych hipotecznie na podstawie umowy zawartej przez Bank z (...) S.A. Kredytobiorcy byli natomiast zobowiązani do zwrotu pozwanemu Bankowi kosztów składki ubezpieczeniowej wnoszonej w związku z ubezpieczeniem. Miesięczna kwota z tego tytułu wynosiła 1/12 z 0,81% kwoty kredytu (co stanowiło kwotę 226,00 zł) przy uwzględnieniu kursów waluty obcej, do jakiej kredyt jest indeksowany na pierwszy dzień miesiąca, w którym została sporządzona umowa. Ponadto zgodnie z ustępem 7. tego paragrafu dodatkowym zabezpieczeniem kredytu do czasu, gdy saldo zadłużenia z tytułu udzielonego kredytu stanie się równe

lub niższe niż 271.188,00 zł stanowiło ubezpieczenie kredytów hipotecznych z niskim udziałem własnym na podstawie umowy zawartej przez pozwanego Bank (...) z Towarzystwem (...) S.A. Kredytobiorcy byli zobowiązani do zwrotu pozwanemu Bankowi kosztów ubezpieczenia w kwocie 1.913,00 zł za pierwszy 36-miesięczny okres ubezpieczenia. Jeżeli w okresie 36 miesięcy ochrony ubezpieczeniowej saldo zadłużenia nie stanie się równe lub niższe niż kwota 271.188,00 zł Kredytobiorcy zobowiązali się do zwrotu pozwanemu Bankowi kosztów ubezpieczenia za kolejny 36-miesięczny okres udzielonej Bankowi przez (...) S.A. ochrony ubezpieczeniowej, o czym Kredytobiorcy mieli zostać poinformowani przez Bank pisemnie. Jeżeli w okresie 36 miesięcy ochrony ubezpieczeniowej saldo zadłużenia z tytułu udzielonego kredytu stanie się równe lub niższe niż kwota 271.188,00 zł, pozwany Bank miał dokonać zwrotu proporcjonalnej części składki na rachunek Kredytobiorcy. Integralną częścią ww. umowy o kredyt hipoteczny były Regulamin, pełnomocnictwo do wykonywania czynności w imieniu kredytobiorców oraz cennik kredyt hipoteczny/ pożyczka hipoteczna. Ponadto, w § 11 umowy wskazane były przypadki, w których do zmian umowy nie był wymagany aneks do umowy pod rygorem nieważności, m.in. zmiana Regulaminu.

Wraz z zawarciem umowy o kredyt hipoteczny nr (...) z dnia 05 kwietnia 2007 r. kredytobiorcy udzielili pozwanemu Bankowi (...) S.A. pełnomocnictwa, na mocy którego upoważnili ten Bank do dokonywania w ich imieniu szeregu czynności w okresie obowiązywania rzeczonyj umowy o kredyt hipoteczny, w tym m.in. czynności pobierania z ich rachunku bankowego prowadzonego przez bank środków pieniężnych z zaliczeniem ich na spłatę ich wymagalnych zobowiązań z tytułu kredytu, odsetek, prowizji i innych opłat, w przypadku opóźnienia względnie zwłoki ze spłatą tych zobowiązań w wysokości wynikającej z umowy o kredyt hipoteczny. Jednocześnie kredytobiorcy wyrazili zgodę na obciążenie ich rachunku bankowego bez uzyskania ich oddzielnej dyspozycji. Kredytobiorcy udzielili także pełnomocnictwa pozwanemu Bankowi do pobierania z ich rachunku bankowego prowadzonego przez ten bank opłat z tytułu refinansowania kosztów ubezpieczenia przez pozwanego Bank niskiego wkładu własnego w (...) S.A. z siedzibą w W. i pobierania składki za kolejne okresy ubezpieczenia wraz z okresem ubezpieczenia, w którym saldo zadłużenia z tytułu kredytu stanie się równe lub mniejsze niż 80% wartości nieruchomości.

Środki przewidziane umową kredytu hipotecznego zostały powodowi wypłacone w dwóch transzach, w dniu 10 kwietnia 2007 r. i dniu 08 maja 2007 r.

W dacie zawierania umowy o kredyt powodowie, jako kredytobiorcy, byli konsumentami zaś udzielony im przez pozwanego Bank kredyt został przeznaczony przez nich na cele mieszkaniowe oraz konsumpcyjne. Powodowie nie zostali poinformowani przez pracowników pozwanego Banku, iż w umowie zawartej między tym Bankiem, a ubezpieczycielem ustalono regres ubezpieczeniowy w stosunku do kredytobiorców. Wysokość składki ubezpieczeniowej z tytułu UNWW powodów była ustalona w umowie zawartej pomiędzy pozwanym Bankiem, a ubezpieczycielem. Kredytobiorcy nie mieli realnej możliwości negocjowania wysokości ww. składki, bowiem została ona ustalona odgórnie w odrębnej umowie, której powodowie nie byli stroną. Pracownicy pozwanego Banku, uczestniczący w zawieraniu umowy o kredyt hipoteczny z powodami, nie mieli wiedzy, o warunkach umowy ubezpieczenia. Pozwany Bank nie informował konsumentów o istnieniu regresu i nie przedstawił im warunków umowy ubezpieczenia zawartej przez Bank z ubezpieczycielem. W wypadku spełniania wymogów przez przyszłych kredytobiorców do zawarcia umowy o kredyt hipoteczny w opcji bez wkładu własnego, opłata z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego była niejako obowiązkowa, gdyż odmowa jej opłacania skutkowałą odmową zawarcia umowy kredytowej.

W dniu 19 lipca 2010 r. pomiędzy pozwanym Bankiem (...) S.A., a Towarzystwem (...) S.A. z siedzibą we W. została zawarta umowa ubezpieczenia niskiego wkładu portfela kredytów hipotecznych. Pozwany i powodowie nie zawarli aneksu zmieniającego zapisy łączącej ich umowy kredytowej odnoszące się do wskazanego w niej ubezpieczyciela.

W dniu 21 marca 2013 r. kredytobiorcy wystąpili do pozwanego Banku z wnioskiem o zmianę umowy o kredyt hipoteczny z dnia 05 kwietnia 2007 r. o nr (...), poprzez ponowne przeliczenie opłaty UNWW wobec wzrostu wartości ich nieruchomości.

W rezultacie pozytywnego rozpatrzenia przedmiotowego wniosku przez pozwany Bank, w dniu 12 kwietnia 2013 r. pomiędzy kredytobiorcami a pozwanym Bankiem doszło do zawarcia aneksu o nr (...) do umowy o kredyt hipoteczny nr (...), wprowadzającego nowe brzmienie § 5 ust. 1 umowy kredytu. Nadto nowe brzmienie otrzymał § 9 ust. 7 umowy kredytu. W § 4 aneksu nr (...) strony ustaliły, że nowa wysokość składki z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego za pełen aktualny 36-miesięczny okres ochrony ubezpieczeniowej wynosi 4.088,00 PLN. W wypadku pobrania przez pozwany Bank składki z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego w wysokości 5.496,00 PLN za aktualny 36-cio miesięczny okres ubezpieczenia pozwany Bank miał zwrócić kredytobiorcom różnicę pomiędzy pobraną a należną składką, o której mowa w § 4 aneksu nr (...) w terminie 90 dni od daty spełnienia wszystkich warunków wymaganych do wejścia w życie aneksu nr (...) (§ 5 aneksu). Wreszcie w § 6 aneksu nr (...) strony ustaliły, że od momentu wejścia aneksu w życie brzmienie § 9 ust. 10 umowy kredytu będzie następujące: „Jeżeli w ciągu aktualnego 36-miesięcznego okresu ochrony ubezpieczeniowej saldo z tytułu udzielonego kredytu stanie się równe lub niższe niż 318.126,40 PLN Bank, najpóźniej w terminie 90 dni od wystąpienia tego zdarzenia, dokona zwrotu proporcjonalnej części składki na rachunek kredytobiorcy, za pełne miesiące kalendarzowe pozostające do końca okresu ubezpieczenia, za który składka została uiszczona.”. Nadto, w dniu 12 kwietnia 2013 r. pomiędzy kredytobiorcami a pozwanym Bankiem doszło do zawarcia aneksu o nr (...) do umowy o kredyt hipoteczny nr (...), wprowadzającego dodatkową treść do § 2 umowy kredytu. Pozostałe warunki nie uległy zmianie. W dniu 12 kwietnia 2013 r. kredytobiorcy udzielili pozwanemu Bankowi dwóch pełnomocnictw m.in. do pobierania w ich imieniu środków pieniężnych zgromadzonych na ich rachunku z zaliczeniem na ich spłatę wymagalnych zobowiązań kredytobiorców z tytułu kredytu bez wymogu otrzymania oddzielnej dyspozycji.

Koszt ubezpieczenia niskiego wkładu własnego przy umowie o kredyt hipoteczny powodów za pierwszy 36-miesięczny okres ochrony ubezpieczeniowej został wskazany w § 9 ust. 8 umowy o kredyt i wynosił kwotę 1.913,00 zł. Kwota ta została uwzględniona w całkowitym koszcie kredytu (§ 12 umowy o kredyt hipoteczny) i została pobrana przez pozwany Bank w dniu 13 kwietnia 2007 r. w oparciu o wzór przedstawiony w regulaminie.

Wobec nieosiągnięcia salda kredytu do dnia 29 kwietnia 2010 r. określonego w umowie, pozwany Bank w dniu 30 kwietnia 2010 r. obciążył rachunek bankowy kredytobiorców (powodów) opłatą za kolejny 36-miesięczny okres ochrony ubezpieczeniowej w kwocie 3.978,00 zł. Kredytobiorcy zostali uprzedzeni o takiej możliwości przez pozwany Bank pismem z dnia 21 stycznia 2010 r. oraz pismem z dnia 09 kwietnia 2010 r.

Kolejno, na skutek tego, że na dzień 29 kwietnia 2013 r. saldo kredytu nie osiągnęło określonego w umowie o kredyt poziomu, pozwany Bank w dniu 30 kwietnia 2013 r. obciążył rachunek bankowy kredytobiorców (powodów) opłatą za kolejny 36-miesięczny okres ochrony ubezpieczeniowej w kwocie 4.088,00 zł. Powodowie zostali uprzedzeni o możliwości obciążenia przez pozwany Bank pismem z dnia 30 stycznia 2013 r. i pismem z dnia 08 kwietnia 2013 r.

Kolejno, na skutek tego, że na dzień 29 kwietnia 2016 r. saldo kredytu nie osiągnęło określonego w umowie o kredyt poziomu, pozwany Bank w dniu 29 kwietnia 2016 r. obciążył rachunek bankowy kredytobiorców (powodów) opłatą za kolejny 36-miesięczny okres ochrony ubezpieczeniowej w kwocie 4.249,00 zł. Wpłata środków pieniężnych na rachunek w celu pobrania przez Bank opłaty na UNWW została poczyniona przez kredytobiorców (powodów) z zastrzeżeniem, iż podyktowane jest to wyłącznie obawą przed wygenerowaniem debetu na ich rachunku, bądź podjęciem wobec nich czynności egzekucyjnych. Powodowie oznajmili, iż w wypadku pobrania tej opłaty przez Bank, w przyszłości wystąpią na drogę sądową w celu dochodzenia jej zwrotu. W zastrzeżeniu podniesiono również, iż postanowienia w oparciu o które Bank pobiera od powodów opłaty za UNWW są abuzywne.

Wobec powyższego, z tytułu objęcia kredytobiorców (powodów) ubezpieczeniem ich kredytu hipotecznego z niskim udziałem własnym przez (...) S.A. z siedzibą w W. (tj. następcę prawnego (...) S.A.) z ich rachunku bankowego prowadzonego przez pozwany Bank została pobrana pierwsza i druga z czterech opłat z tytułu UNWW, tj. w dniu 13 kwietnia 2007 r. i w dniu 29 kwietnia 2010 r. W dniach 29 kwietnia 2013 r. i 29 kwietnia 2016 r. - tj. w datach pobrania od powodów trzeciej i czwartej opłaty z tytułu składki na ubezpieczenie niskiego wkładu własnego, ochrony ubezpieczeniowej pozwanemu bankowi udzielało (...) S.A. z siedzibą we W.. Pozwany Bank pobrał od powodów opłaty, wynikające z kosztu UNWW poprzez automatyczne obciążenie rachunku kredytobiorców w dniu uruchomienia

środków z kredytu za pierwszych 36 miesięcy trwania umowy kredytowej na podstawie § 7 pkt. 7 regulaminu kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej w Banku (...) S.A. w W. w zw. z § 11 ust. 2 pkt 1-3 umowy o kredyt hipoteczny z dnia 05 kwietnia 2007 r.

Pozwany Bank (...) S.A. z siedzibą w W., w ramach łączącej go z (...) S.A. umowy generalnej ubezpieczenia kredytów hipotecznych z niskim udziałem własnym kredytobiorcy udziałnych przez pozwany Bank (...) S.A. nr (...), przekazał na rzecz ww. ubezpieczyciela następujące składki na UNWW kredytu hipotecznego powodów: w dniu 12 maja 2007 r. składkę w kwocie 1.148,00 zł. Nadto na podstawie umowy ubezpieczenia niskiego wkładu portfela kredytów hipotecznych z dnia 25 maja 2016 r., pozwany Bank zapłacił na rzecz ww. ubezpieczyciela w dniu 01 lipca 2016 r. składkę w kwocie 4.131,00 zł.

Pozwany Bank (...) S.A. z siedzibą w W., w ramach łączącej go z (...) S.A. z siedzibą we W. umowy ubezpieczenia niskiego wkładu portfela kredytów hipotecznych z dnia 19 lipca 2010 r., przekazał na rzecz ww. ubezpieczyciela następujące składki na UNWW kredytu hipotecznego powodów: za okres ubezpieczenia od dnia 01 sierpnia 2010 r. do dnia 31 marca 2013 r. składkę w kwocie 1.954,00 zł; za okres od dnia 01 kwietnia 2013 r. do dnia 31 marca 2016 r. składkę w kwocie 2.316,00 zł; za okres od dnia 01 kwietnia 2016 r. do dnia 31 marca 2019 r. składkę w kwocie 4.249,00 zł.

W dniu 30 kwietnia 2016 r. umowa ubezpieczenia niskiego wkładu portfela kredytów hipotecznych z dnia 19 lipca 2010 r. została rozwiązana przez pozwany Bank i ubezpieczyciela, w związku z czym ubezpieczyciel dokonał zwrotu na rzecz pozwanego Banku składki w wysokości 4.131,00 zł, którą następnie pozwany zapłacił na rzecz (...) S.A. w ramach umowy ubezpieczenia niskiego wkładu portfela kredytów hipotecznych z dnia 25 maja 2016 r.

Nadto, w dniu 02 grudnia 2015 r. (...) S.A. z siedzibą we W. oświadczyło wobec pozwanego Banku (...) S.A. z siedzibą w W., iż w stosunku do odszkodowań wypłaconych Bankowi po dniu 01 października 2015 r. rezygnuje z prawa do roszczenia regresowego przysługującego TU na podstawie art. 828 k.c. wobec klientów Banku, którzy zawarli umowę kredytu objętą ubezpieczeniem na podstawie umowy UNWW portfela kredytów hipotecznych z dnia 19 lipca 2010 r. i w razie potrzeby, zobowiązuje się dokonać wszelkich przewidzianych prawem i procedurą sądową czynności w celu odstąpienia od takiego dochodzenia.

Pismem z dnia 25 lutego 2015 r. powodowie M. M. i L. M. wezwali pozwany Bank (...) S.A. z siedzibą w W. o natychmiastowy zwrot kwot 1.913,00 zł, 3.978,00 zł i 4.088,00 zł - pobranych z ich rachunku tytułem opłat za refinansowanie składek na UNNW ich kredytu. Powodowie zarzucili, iż opłaty te były od nich pobierane na podstawie klauzul niedozwolonych, niewiążących powodów jako konsumentów. Wezwanie to zostało doręczone pozwanemu w dniu 09 marca 2015 r.

W odpowiedzi na powyższe wezwanie, sporządzonej w dniu 24 marca 2015 r. pozwany odmówił spełnienia żądanego świadczenia.

Do zamknięcia rozprawy pozwany nie spełnił świadczenia na rzecz powodów z przedmiotowego tytułu, tj. nie dokonał zwrotu żadnej z czterech pobranych dotąd opłat z tytułu refinansowania składki ubezpieczeniowej UNWW.

Przedstawiony powyżej stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił przede wszystkim na podstawie powołanych dokumentów znajdujących się w aktach sprawy. Dokumenty te - za wyjątkiem poddanych przez pozwanego w wątpliwość kopii generalnych umów ubezpieczenia zawartych przez pozwanego z ubezpieczycielami (o czym szerzej w dalszej części oceny dowodów) - nie były kwestionowane przez strony procesu, a w ocenie Sądu Rejonowego nie było podstaw, by poddawać w wątpliwość okoliczności faktyczne wynikające z ich treści.

Wobec odmowy przedstawienia przez pozwany Bank (k. 687-690), mimo wyraźnego zobowiązania nałożonego nań przez Sąd umów generalnych ubezpieczenia niskiego wkładu własnego obejmujących m.in. umowę o kredyt hipoteczny zawartą przez powodów, Sąd Rejonowy na mocy art. 233 § 2 k.p.c. obdarzył walorem wiarygodności przedstawione przez powodów kopie tychże umów.

Przy ustalaniu stanu faktycznego Sąd Rejonowy oparł się także na przesłuchaniu powodów M. M. i L. M. w charakterze strony, w których potwierdzili oni również swoje wcześniejsze wyjaśnienia informacyjne. Sąd uznał zeznania powodów za wiarygodne w całości. Sąd uznał także za wiarygodne zeznania świadka I. R.. W ocenie Sądu Rejonowego, zasadniczo wiarygodne są także zeznania I. D., z wyjątkiem tej ich części, w której świadek najpierw stwierdził, że przy zawieraniu umowy kredytu hipotecznego z powodami, przedstawił im generalną umowę ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, a następnie zeznał, że takiego dokumentu powodom jednak nie przedstawiał, gdyż nie było go w liście załączników, a nadto w której zeznał, że znała treść generalnej umowy ubezpieczenia niskiego wkładu własnego zawartej przez pozwany Bank z ubezpieczycielem.

Na rozprawie w dniu 16 grudnia 2016 r. Sąd Rejonowy oddalił wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu kredytów i ubezpieczeń na okoliczności szczegółowo wymienione w odpowiedzi na pozew. W ocenie Sądu, przeprowadzenie powyższego dowodu byłoby zbędne, jako niewnoszące istotnych dla wyniku niniejszej sprawy informacji oraz skutkujące przedłużeniem postępowania i zwiększeniem jego kosztów.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie swoich rozważań Sąd Rejonowy wskazał, że powodowie zawierając umowę kredytu z pozwanym działali jako konsumenci w świetle art. 22¹ k.c., dlatego nie ma podstaw do przyjęcia dla dochodzonego pozwem roszczenia trzyletniego terminu przedawnienia, a w konsekwencji - do tegoż roszczenia, jako wynikającego z bezpodstawnego wzbogacenia, ma zastosowanie dziesięcioletni termin przedawnienia, który nie upłynął do dnia wytoczenia powództwa w dniu 06 października 2015 r. W związku z tym Sąd Rejonowy uznał za niezasadny podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia, na którą złożyły się opłaty mające na celu refinansowanie składek na UNWW.

Roszczenie powodów należało rozpatrywać w świetle przepisów Kodeksu cywilnego regulujących bezpodstawnie wzbogacenie (art. 405 i nast. k.c.), stosowanych w szczególności do świadczenia nienależnego, o którym mowa w art. 410 k.c.

W niniejszej sprawie kwestią sporną było to, czy pozwany Bank pobrał od powodów łączną kwotę 14.228,00 zł tytułem opłat na refinansowanie składek na ubezpieczenie niskiego wkładu z tytułu wskazanej umowy, której zwrotu powodowie dochodzili pozwem. Kwestią sporną pozostawał również fakt, czy wskazane kwoty zostały naliczone i pobrane przez pozwanego zasadnie, a zatem czy powodowie w ogóle byli zobowiązani do ich uiszczenia.

Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z treścią art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Postanowienie umowy może zatem zostać uznane za niedozwolone po łącznym spełnieniu wskazanych wyżej przesłanek. Przepis art. 385¹ § 3 k.c. stanowi, że nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Aby dane postanowienie umowne mogło zostać uznane za niedozwolone muszą zostać spełnione cztery warunki: umowa musi być zawarta z konsumentem, postanowienie umowy nie zostało uzgodnione indywidualnie, kształtuje ono prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy oraz nie dotyczy głównych świadczeń stron sformułowanych w sposób jednoznaczny.

Sąd Rejonowy uznał, że umowa kredytu hipotecznego z dnia 05 kwietnia 2007 r. zawarta została przez pozwany Bank w ramach prowadzonej przezeń działalności gospodarczej, a więc przez przedsiębiorcę zgodnie z art. 43¹ k.c. z powodami jako konsumentami w rozumieniu art. 22¹ k.c. Powodowie zaciągnęli kredyt hipoteczny celem refinansowania kosztów nabycia nieruchomości, która zaspokajać miała potrzeby życiowe ich rodziny. Nadto, w pozostałej części kredyt ten został w części przeznaczony na cele konsumpcyjne.

Sąd Rejonowy doszedł nadto do przekonania, że zapisy umowy dotyczące zobowiązania powodów do zwrotu na rzecz pozwanego Banku kosztów ubezpieczenia NWW nie zostały z nimi indywidualnie uzgodnione. Z zeznań powodów jasno wynika, że zapisy umowy dotyczące ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, w momencie zawierania umowy kredytu hipotecznego z dnia 05 kwietnia 2007 r. nie były z nimi indywidualnie uzgadniane i nie podległy żadnym negocjacjom. Pozwany z góry zakładał, że formą zabezpieczenia kredytu w przypadku, w wypadku gdy kredytobiorcy nie mieli wkładu własnego bądź był on na poziomie tzw. niskiego wkładu własnego a także wówczas, gdy nie posiadali oni innej nieruchomości mogącej posłużyć za dodatkowe zabezpieczenie kredytu, będzie ubezpieczenie realizowane w takiej formie, jak w realiach niniejszej sprawy. Odnosząc się z kolei do aneksu nr (...), należało dojść do wniosku, że i w tym wypadku powodowie nie mieli rzeczywistego i istotnego wpływu na treść spornego postanowienia umownego dotyczącego pobierania opłaty za refinansowanie składki na ubezpieczenie niskiego wkładu własnego kredytu hipotecznego z dnia 05 kwietnia 2007 r.

W ocenie Sądu Rejonowego sporne postanowienia umowne dotyczące ubezpieczenia niskiego wkładu własnego nie określały głównych świadczeń stron, w związku z czym mogą podlegać ocenie pod kątem niedozwolonych klauzul umownych w rozumieniu art. 385¹ k.c. Ustawodawca nie określił, co oznacza zawarte w treści przywołanego przepisu sformułowanie „główne świadczenia stron”. W doktrynie i orzecnictwie zgodnie przyjmuje się jednak, że pojęcie to należy odnieść i tłumaczyć podobnie jak essentialia negotii umowy. Zgodnie zaś z definicją umowy kredytu bankowego, zawartą w treści art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. A więc główne świadczenie banku polega na oddaniu do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych na czas i cel określony, zaś główne świadczenia kredytobiorcy - na korzystaniu z uzyskanych środków zgodnie z zasadami przewidzianymi w umowie oraz zwrocie kwoty kredytu wraz z odsetkami i zapłacie prowizji. Te essentialia negotii umowy kredytu należy uznać za główne świadczenia stron, tym samym bezsprzecznie nie należy do nich obowiązek zapłaty przez kredytobiorcę kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego.

Sąd Rejonowy wskazał, że postanowienia umowy są, zgodnie z dyspozycją art. 385¹ § 1 k.c., wyłączone spod oceny pod kątem tego przepisu wówczas, gdy zostały sformułowane jednoznacznie, co na tle rozpatrywanej umowy nie ma miejsca, bowiem wysokość kosztów obciążających powodów z tytułu refinansowania ubezpieczenia niskiego wkładu własnego pierwotnie określona została w sposób niejasny, w kilku dokumentach (umowie, regulaminie i cenniku) a nadto miała być ustalana przez skomplikowany wzór matematyczny przedstawiony w regulaminie, który w ocenie Sądu Rejonowego nie odzwierciedlał w pełni sposobu wyliczenia tychże kosztów. A więc w umowie kredytowej pozwany Bank nie zawarł jasnych i sprawdzalnych na etapie zawierania kontraktu kryteriów czy też sposobu wyliczenia wysokości ubezpieczenia, ustalony został jedynie sposób i zasady jej pobierania. Podkreślenia również wymaga fakt zamiennego użycia przez pozwanego Banku pojęć „zwrot kosztów ubezpieczenia” (§ 9 umowy), „opłata dotycząca refinansowania kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego” (§ 7 regulaminu kredytowania) czy też opłaty z tytułu refinansowania kosztów ubezpieczenia w (...) SA. i pobierania składki za kolejne okresy ubezpieczenia (punkt 9 pełnomocnictwa). Powyższego dysonansu w zakresie unormowanym we wzorcu przyjętym przez pozwanego nie sposób nie dostrzec, nie jest zatem, w ocenie Sądu Rejonowego, obowiązek konsumenta sformułowany jednoznacznie. A więc również i z tej przyczyny art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c. nie ma w okolicznościach niniejszej sprawy zastosowania.

Następnym warunkiem uznania za abuzywne danego postanowienia umownego na podstawie art. 385¹ § 1 k.c. jest kształtowanie przez sporne postanowienie umowne praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, przy czym na skutek tej sprzeczności musi dojść do rażącego naruszenia jego interesów. W ocenie Sądu Rejonowego zapisy umowy kredytu hipotecznego zawartej przez strony niniejszego procesu, jak również regulaminu, stanowiący integralną część tejże umowy - w zakresie, w jakim nakładały na powodów obowiązek zwrotu pozwanemu Bankowi kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego - ukształtowały obowiązki powodów występujących

w roli konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy. Sprzeczne z dobrymi obyczajami, zasadą ekwiwalentności świadczeń i równości stron było przede wszystkim obciążenie ryzykiem kredytowym wyłącznie powodów w sytuacji, kiedy zarówno zmiana wartości nieruchomości na rynku, jak i zmiana kursu waluty, w jakiej udzielony został powodom kredyt - a co w rzeczywistości było przyczyną powstania obowiązku zapłaty kosztów ubezpieczenia - nie powstały z winy powodów. Pozwany jako druga, co do zasady równorzędna strona umowy kredytu hipotecznego także powinien partycypować w tym ryzyku i w kosztach powstałych z tego tytułu. Za niezgodne z dobrymi obyczajami trzeba było uznać obciążenia powodów kosztami ubezpieczenia w sytuacji, kiedy nie mieli oni żadnego wpływu ani nawet wiedzy o treści umowy łączącej pozwanego Bank z ubezpieczycielem. Co więcej, powodowie musieli jednocześnie przyjąć na siebie określony w tej umowie obowiązek zwrotu kosztów ubezpieczenia w de facto adhezyjnej w tym zakresie umowie kredytu i na zasadach, których nie mogli uzgodnić indywidualnie zarówno pozwanym Bankiem, jak i z ubezpieczycielem - abstrahując już od kwestii jego wyboru.

W przekonaniu Sądu Rejonowego, umowa ubezpieczenia niskiego wkładu własnego zawierana była wyłącznie w interesie i na rzecz pozwanego Banku, nie ma więc podstaw do obciążania powodów obowiązkiem zwrotu pozwanemu kosztów z tego tytułu. Nieprzekonująca w tym zakresie jest argumentacja pozwanego dotycząca interesu powodów, jakim było udostępnienie im kwoty kredytu i zapewnienie w ten sposób zrealizowania celów mieszkaniowych. To bowiem pozwany Bank był w głównej mierze zainteresowany sprzedażą swojego produktu hipotecznego, za co pobierał od powodów oprocentowanie i inne opłaty związane z jego obsługą.

Jednak przede wszystkim za sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interesy należało przyjąć to, że powodowie byli obowiązani do zwrotu pozwanemu kosztów ubezpieczenia nie uzyskując z tego tytułu żadnej ochrony, czy też żadnego świadczenia wzajemnego.

Za chybiony Sąd Rejonowy uznał zarzut pozwanego, jakoby ubezpieczyciele, z którymi pozwany miał zawartą umowę ubezpieczenia niskiego wkładu portfeli kredytów hipotecznych, w tym i kredytu udzielonego powodom na podstawie umowy z dnia 05 kwietnia 2007 r. odstąpili od uprawnienia jaki przysługiwał im w stosunku do powodów w ramach roszczenia regresowego (art. 828 k.c). Jedynym dowodem na tę okoliczność przedstawionym przez pozwanego było oświadczenie (...) S.A. z siedzibą we W. z dnia 02 grudnia 2015 r. Należy jednak zauważyć, iż oświadczenie tego ubezpieczyciela nie odnosiło się do umowy kredytu hipotecznego powodów z dnia 05 kwietnia 2007 r. Odnosiło się ono wyłącznie do odszkodowań „wypłaconych” Bankowi po dniu 01 października 2015 r. Tymczasem na gruncie niniejszej sprawy okolicznością bezsporną było to, że ubezpieczyciel ten nie wypłacał na rzecz pozwanego żadnego odszkodowania z tytułu niewywiązania się przez powodów z ich zobowiązań na gruncie umowy kredytu hipotecznego z dnia 05 kwietnia 2007 r. Brak jest dowodów na to, iż pozwani w jakimkolwiek stopniu nie wywiązali się z swoich obowiązków na gruncie łączącego ich z pozwanym stosunku prawnego. Stąd argumentacja pozwanego w tym zakresie jest nietrafna. W stosunku do umowy kredytu hipotecznego powodów żaden z ubezpieczycieli nie zrzekł się swojego uprawnienia.

Sąd Rejonowy przyjął, że na abuzywność spornej klauzuli nie wpływają inne okoliczności, jak m.in.: motyw, którymi kierowała się strona powołująca się na abuzywność danej klauzuli, jej świadomość wyboru opcji kredytu z dodatkowym ubezpieczeniem niskiego wkładu własnego, bądź atrakcyjne warunki kredytu indeksowanego w walucie franka szwajcarskiego.

Ponadto warto również wskazać, że czwarta opłata z tytułu refinansowania kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego została „uiszczona” (a w zasadzie potrącona) przez powodów w toku niniejszego procesu, z zastrzeżeniem jej zwrotu, w celu zapobieżenia egzekucji tejże kwoty przez pozwanego Bank w drodze postępowania egzekucyjnego. Wynika to wprost z pisma powodów z dnia 14 kwietnia 2016 r. Zasadnym zatem jest przyjęcie, że spełnienie tego świadczenia nastąpiło w celu uniknięcia przymusu. Należy podkreślić, iż w okolicznościach niniejszej sprawy jeden z podmiotów stosunku prawnego, którym jest pozwany Bank jest zdecydowanie silniejszy ekonomicznie i może użyć przysługujących mu środków prawnych, których konsekwencje mogłyby być dla drugiej strony nieodwracalne.

Wszystko to oznacza, że zawarty w § 9 ust. 7-10 umowy kredytu hipotecznego z dnia 05 kwietnia 2007 r. uwzględniający brzmienie aneksów zawartych do tej umowy oraz w regulaminie kredytowania obowiązek refinansowania przez powodów - konsumentów kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego jest sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza ich interesy.

W ocenie Sądu Rejonowego, na zasadzie przepisu art. 385¹ k.c. doszło do wyczerpania wszystkich przesłanek do uznania postanowień zawartej przez strony umowy kredytu hipotecznego z dnia 05 kwietnia 2007 r., dotyczących nałożenia na powodów obowiązku zwrotu stronie pozwanej kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, za niedozwolone postanowienia umowne. Skutkiem tego postanowienia umowne uznane za niedozwolone stają się bezskuteczne a więc niewiążące powodów ex lege i ex tunc, natomiast w pozostałym zakresie umowa kredytowa pozostaje wiążąca dla każdej ze stron (art. 385¹ § 2 k.c.). W konsekwencji tego należało uznać, że pozwany nie był uprawniony do pobrania od powodów sum: 1.913,00 zł, 3.978,00 zł, 4.088,00 zł i 4.249,00 zł, zaś świadczenie pobrane z tego tytułu przez pozwany Bank należało potraktować jako nienależne, a więc podlegające zwrotowi na podstawie art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. w zw. z art. 385¹ § 1 i 2 k.c.

Przechodząc do oceny zasadności zgłoszonego żądania zapłaty odsetek Sąd Rejonowy wskazał, że zobowiązanie do zwrotu nienależnego świadczenia (bezpodstawnego wzbogacenia) ma charakter bezterminowy. Zatem termin spełnienia takiego świadczenia musi być wyznaczony zgodnie z art. 455 k.c., a więc niezwłocznie po wezwaniu skierowanym przez wierzyciela. W konsekwencji żądanie odsetek w przypadku bezpodstawnego wzbogacenia zasadne jest dopiero od chwili wezwania dłużnika przez wierzyciela na podstawie art. 455 k.c. do zwrotu wzbogacenia. W ocenie Sądu Rejonowego za zasadne uznać zatem należało, iż od 24 marca 2015 r. jeśli chodzi o kwotę 9.979,00 zł oraz od dnia 29 kwietnia 2016 r. pozwany Bank pozostawał w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia uzasadniającym zasądzenie odsetek od tych kwot.

O kosztach procesu Sąd orzekł, zgodnie z przepisem art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku Sądu Rejonowego wniósł pozwany zaskarżając przedmiotowe rozstrzygnięcie w całości.

Orzeczeniu pozwany zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy - art. 233 § 1 k.p.c., polegające na wyciągnięciu przez Sąd błędnego, nielogicznego i sprzecznego z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym wniosku, iż:

a. Umowa Kredytu w zakresie opłaty z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego (dalej jako „opłata z tytułu UNWW”) nie była przedmiotem indywidualnych negocjacji z powodami, mimo zawarcia przez strony Aneksu zmieniającego postanowienia dotyczące opłaty z tytułu UNWW, jak również mimo tego, iż to sami powodowie wnioskowali we Wniosku Kredytowym o włączenie tych postanowień do Umowy Kredytu;

b. powodowie, w braku dodatkowej nieruchomości, nie mieli innego wyjścia, aniżeli ponieść koszt opłaty z tytułu UNWW mimo, że opłata ta wprowadzona została do Umowy Kredytu w związku dodatkową kwotą kredytu w wysokości 100.000,00 zł,

c. powodowie musieli zgodzić się na ubezpieczenie niskiego wkładu nie znając mechanizmu jego funkcjonowania;

a w konsekwencji dokonaniu oceny prawnej roszczenia powodów w oparciu o błędnie ustalony stan faktyczny;

2. naruszenie przepisów postępowania mających wpływ na rozstrzygnięcie sprawy - art. 232 k.p.c. w zw. z art. 3 k.p.c., polegające na dopuszczeniu przez Sąd I instancji wniosku dowodowego o przeprowadzenie dowodu z umów ubezpieczenia zawartych przez Bank z ubezpieczycielami;

3. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na rozstrzygnięcie sprawy - art. 207 § 6 k.p.c. w zw. z art. art. 217 § 2 k.p.c., art. 227 k.p.c. z zw. z art. 278 k.p.c, polegające na pominięciu przez Sąd I instancji wniosku dowodowego pozwanego o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z dziedziny bankowości - na okoliczność wskazane w odpowiedzi na pozew, a dotyczące charakterystyki ubezpieczenia niskiego wkładu własnego i jego wpływu na warunki kredytu powodów;

4. naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 70 ust. 2 Pr. bank. w zw. z art. 93 ust. 1 Pr. bank. oraz w zw. z art. 56 k.c. polegające na ich niezastosowaniu, a w konsekwencji przyjęciu, że Bank nie był uprawniony do żądania od powodów opłaty za ustanowienie dodatkowego zabezpieczenia Umowy Kredytu w postaci ubezpieczenia niskiego wkładu własnego;

5. naruszenie prawa materialnego - art. 385 k.c, polegające na jego błędnym zastosowaniu i uznaniu, iż kwestionowane postanowienie Umowy kredytu jest niedozwoloną klauzulą umowną, kształtującą prawa i obowiązki powodów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszającą ich interes, podczas gdy:

a. stanowi zabezpieczenie kredytu i jak każde inne zabezpieczenie;

b. zostało uzgodnione indywidualnie z powodami;

c. zabezpiecza interes obu stron Umowy Kredytu;

d. jest ono jasne i zrozumiałe dla przeciętnego konsumenta;

a w konsekwencji nie kształtuje praw i obowiązków powodów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i nie narusza interesów powodów w sposób rażący, w związku z czym nie może zostać uznane za niedozwoloną klauzulę umowną;

6. naruszenie prawa materialnego - art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 110 pr. bank. oraz art. 385 § 2 k.c. w zw. z art. 110 Pr. bank. w zw. z art. 93 Pr. bank., poprzez błędną wykładnię art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 110 pr. bank. oraz niezastosowanie art. 385 § 2 k.c. w zw. z art. 110 Pr. Bank. w zw. z art. 93 Pr. Bank., polegającą na uznaniu, iż określona w Cenniku kredytu opłata rekompensująca ryzyko Banku w związku z brakiem wkładu własnego powodów nie stanowi głównego świadczenia powodów, ani opłaty bankowej której wysokość Bank może ustalić wedle swojego uznania, stosowanie do ryzyka, jakie opłata ta ma rekompensować;

7. naruszenie prawa materialnego - tj. art. 385¹ k.c. w zw. z art. 828 § 1 k.c. polegające na ich błędnej wykładni i przesądzeniu o abuzywności postanowień Umowy Kredytu odnoszących się do ubezpieczenia niskiego wkładu własnego z uwagi na fakt, że w przypadku zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego znajduje zastosowanie kodeksowa instytucja regresu ubezpieczeniowego, o którym mowa w art. 828 § 1 k.c.;

8. naruszenie prawa materialnego - art. 410 k.c. w zw. z art. 405 k.c, polegające na ich błędnym zastosowaniu i uznaniu, że uiszczona przez powodów na rzecz Banku kwota 14.228,- zł stanowiła świadczenie nienależne;

9. naruszenie prawa materialnego - art. 409 k.c. w zw. z art. 410 § 1 k.c. oraz art. 411 pkt. 1 k.c, polegające na ich błędnym zastosowaniu i uznaniu, że uiszczona przez powodów na rzecz Banku kwota 14.228,- zł nie została zużyta przez Bank, mimo iż została ona przekazana na rzecz ubezpieczyciela, w związku z czym została zużyta, a pozwany nie jest już wzbogacony;

10. naruszenie prawa materialnego - art. 118 k.c. poprzez jego niezastosowanie, skutkujące nieuwzględnieniem zarzutu przedawnienia podniesionego przez Bank, mimo iż dochodzone przez powodów roszczenie ulega przedawnieniu z upływem 3 lat;

11. naruszenie prawa materialnego - art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. oraz art. 120 k.c, polegające na ich błędnym zastosowaniu i uznaniu, że powodom przysługiwały odsetki za opóźnienie od dnia następującego po dniu uiszczeniu na rzecz pozwanego środków tytułem refinansowania kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego;

Podnosząc powyższe zarzuty, pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja pozwanego podlegała oddaleniu, jako bezzasadna.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd pierwszej instancji nie dopuścił się zarzucanego mu uchybienia zarówno w sferze prawa materialnego, jak również w dokonanych ustaleniach faktycznych, a kwestionowany wyrok – oparty na właściwej analizie materiału dowodowego zebranego w sprawie, poddanej następnie trafnej ocenie prawnej – nie może być skutecznie wzruszony na skutek apelacji. Sąd odwoławczy podziela w całości ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy oraz dokonaną przez ten Sąd ich ocenę prawną.

Zdaniem Sądu Okręgowego, chybiony jest podniesiony przez pozwanego zarzut naruszenia artykułu 233 k.p.c. Skuteczne postawienie takiego zarzutu wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem może być jedynie przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Zdaniem Sądu Okręgowego Sąd I instancji przeprowadził postępowanie dowodowe w zakresie wnioskowanym przez strony i dokonał niebudzących wątpliwości ustaleń faktycznych, nie uchybiając przy tym zasadom z art. 231 § 1 k.p.c.

W niniejszej sprawie strona pozwana twierdziła, że postanowienia umowy kredytowej dotyczące nałożenia na powodów obowiązku zwrotu pozwanemu kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego nie stanowiły tzw. klauzuli abuzywnej w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., przy czym na uzasadnienie tego stanowiska przytaczała argumenty wskazujące na odmienną ocenę stanu faktycznego sprawy, zwłaszcza wiedzy powodów o treści tych postanowień na poszczególnych etapach procedury udzielenia kredytu. Nie miały one jednak znaczenia dla rozstrzygnięcia, o czym mowa w dalszej części rozważań.

Sąd Rejonowy w uzasadnieniu swojego wyroku zawarł szczegółową analizę kwestionowanych przez powodów zapisów umowy numer nr (...) o kredyt hipoteczny waloryzowany kursem CFH w kwocie 320.500,00 zł. tj. § 9.7-10 tej umowy pod kątem ich abuzywności w rozumieniu art. 385⁽¹⁾ § 1 k. c. Zgodnie z niniejszym przepisem postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Sąd Okręgowy w pełni zgadza się z przeprowadzonym przez Sąd Rejonowy wywodem prawnym. W ocenie Sądu Okręgowego należy zgodzić się z Sądem pierwszej instancji i uznać, że, analizowane postanowienie umowy kredytowej nie dotyczy świadczeń głównych stron, ponieważ za takie nie można uznać dodatkowych form zabezpieczenia spłat kredytu w postaci zawarcia umów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, bowiem pojęcie to dotyczy wyłącznie istotnych elementów umów (essentialia negotii) i winno być w każdym wypadku interpretowane ściśle. Z tego względu należało uznać za niezasadne zarzuty dotyczące naruszenia art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 110 ustawy Prawo Bankowe oraz art. 385 § 2 k.c. w zw. z art. 110 ustawy Prawo Bankowe w zw. z art. 93 ustawy Prawo Bankowe.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, iż kwestionowane postanowienia umowy kredytowej nie zostały ustalone z powodami indywidualnie. Podstawę zawarcia umowy kredytowej stanowiło bowiem wypełnienie i złożenie wniosków kredytowych sporządzonych na formularzu udostępnianym przez stronę pozwaną. Przedłożona

powodom do podpisu umowa stanowiła wzorzec umowny, który nie podlegał negocjacom, ani zmianom. Ponadto powodowi nie została udzielona informacja o treści stosunku ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, a w szczególności o treści ogólnych warunków ubezpieczenia umożliwiające im uzyskanie wiedzy, jaki był rzeczywisty zakres ochrony ubezpieczeniowej, jakie wypadki są objęte tą ochroną oraz jakie są ewentualne wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczyciela. Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, że zabezpieczenie w postaci ubezpieczenia niskiego wkładu własnego było zatem narzucone przez stronę pozwaną jako warunek zawarcia umowy kredytu.

Należy wskazać, że zgodnie z przepisem art. 385¹ § 4 to na pozwanym spoczywał ciężar udowodnienia okoliczności, że konsument miał realny wpływ na konstrukcję niedozwolonego postanowienia umowy i wiedział o jego kosztach i konsekwencjach. W świetle materiału dowodowego sprawy nie budzi wątpliwości pozwany bank nie wykazał, że informował powodów w sposób wyczerpujący o tym, jak istotne obowiązki nakładało na nich sporne postanowienie oraz, że powodowie mieli wpływ na jego kształt.

Wobec powyższego w ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie analizę zarzutu naruszenia art. 385¹ k.c. można ograniczyć do przesądzenia, czy analizowane postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy słusznie stwierdził, iż kwestionowana klauzula zawarta w umowie spełnia powyższą przesłankę abuzywności. Świadczy o tym przede wszystkim okoliczność, iż zgodnie z kwestionowanym postanowieniem umowy, to powodowie mieli pokryć koszty ubezpieczenia, co więcej mogli oni również stać się dłużnikami ubezpieczyciela z racji odszkodowania wypłaconego pozwanemu. Oznacza to de facto, że tylko pozwany korzystał z ochrony ubezpieczeniowej wynikającej z przedmiotowej umowy, nie ponosząc jednocześnie żadnych kosztów z tego tytułu. W ocenie Sądu Okręgowego okoliczności powyższe rażąco naruszają interes strony powodowej i są sprzeczne z dobrymi obyczajami. Powodowie bowiem ponoszą koszty ubezpieczenia nie otrzymując przy tym żadnego świadczenia ekwiwalentnego. Oznacza to, że w sensie ekonomicznym bank przerzucił koszty zmniejszenia ryzyka prowadzenia swej działalności na swego klienta. Brak wiedzy klientów banku na temat warunków ochrony udzielanej bankowi był szczególnie istotny w kontekście skutków wystąpienia przez ubezpieczyciela z roszczeniem zwrotnym w stosunku do kredytobiorcy w razie realizacji obowiązków z ubezpieczenia. Trudno o dobitniejszy przykład nieekwiwalentności i nierównowagi pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem niż oceniane postanowienie, które pozwanemu przynosiło same korzyści, a powodowi jedynie obciążenie finansowe. Zdaniem Sądu Okręgowego już tylko te okoliczności przesądzają o naruszeniu dobrych obyczajów i rażącym naruszeniu interesów powodów. W związku z powyższym zarzut naruszenia art. 385¹ k.c. w zw. art. 828 § 1 k.c. jak również art. 232 k.p.c. w zw. z art. 3 k.p.c. należało uznać za niezasadny

Przy badaniu przesłanki abuzywności nie miały znaczenia okoliczności dotyczące sposobu zapoznania konsumenta z uwagą na treść wzorca, uzyskanie akceptacji dla tej treści postanowienia, motywów jakim kierował się konsument wyrażając zgodę na przyjęcie tego rodzaju zabezpieczenia, to czy jego sytuacja ekonomiczna dawała możliwość poniesienia kosztów inwestycji w części z własnych środków czy nie. Strony mogły ukształtować stosunek umowny przy wykorzystaniu tej formy zabezpieczenia, ale tylko przy zachowaniu zasady ekwiwalentności rozkładu ciężaru kosztów jego poniesienia, lub w sytuacji gdy skutek obciążenia tymi kosztami w całości konsumenta był rezultatem negocjacji prowadzonych na warunkach zapewniających klientowi realny wpływ na treść wzorca. Możliwość zapoznania się z treścią umowy kredytu oraz regulaminem, którego postanowienia inkorporowano nie oznacza, że zostały z konsumentem uzgodnione indywidualnie.

W związku z powyższym za chybione i zbędne należało uznać wywody uzasadnienia apelacji zmierzające do wykazania, że powodowie w chwili zawarcia umowy wiedzieli o treści kwestionowanych postanowień umowy oraz o ich skutkach prawnych.

Sąd Okręgowy nie kwestionuje tego, iż zgodnie z art. 93 ust. 1 ustawy Prawo Bankowe w celu zabezpieczenia wierzytelności, które wynikają z czynności bankowych, bank może żądać zabezpieczenia przewidzianego w Kodeksie cywilnym i prawie wekslowym oraz zwyczajami przyjętymi w obrocie krajowym i zagranicznym. Jednakże należy wskazać, iż sposób zabezpieczenia musi być zgodny z obowiązującymi przepisami, w szczególności z regulacją

dotyczącą ochrony konsumentów oraz klauzul niedozwolonych. W związku z powyższym Sąd Okręgowy nie dopatrył się w niniejszej sprawie naruszenia ustawy Prawo Bankowe.

W świetle powyższych ustaleń, Sąd Okręgowy stwierdza, że Sąd pierwszej instancji zasadnie ocenił, iż uiszczenie przez powodów na rzecz pozwanego kwoty 14.228,00 zł stanowiło świadczenie nienależne, w rozumieniu art. 410 § 2 k.c. albowiem wskutek uznania postanowienia § 9.7-10 umowy kredytowej za klauzulę abuzywną doszło do upadku podstawy do pobrania składek tytułem ubezpieczenia niskiego wkładu zgodnie z art. 385¹§1 k.c. (postanowienie nie wiązało konsumenta), a tym samym spełniły się przesłanki uzasadniające dokonanie zwrotu przez bank nienależnie uzyskanej kwoty. Strona pozwana uzyskała korzyść majątkową poprzez obciążenie powodów kosztami zawarcia przez siebie z ubezpieczycielem generalnej umowy ubezpieczenia niskiego wkładu w kredytach i pożyczkach hipotecznych i wzbogaciła się o pobrane od powodów kwoty z tytułu kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu. Zatem, w zakresie tych kosztów, świadczenie spełnione przez powodów na rzecz pozwanego banku stanowiło świadczenie nienależne w rozumieniu art. 410 § 2 k.c. Z tych powodów za nieuzasadniony należało uznać również zarzut pozwanego dotyczący naruszenia art. 410 k. c. w zw. z art. 405 k. c.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 118 k. c. wskazać należy, że roszczenie o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia nie ma charakteru roszczenia okresowego. O tym, czy roszczenie jest okresowe decyduje jego podstawa prawna, to z niej wynika bowiem czy świadczenie ma być spełniane w równych odstępach czasu, zaś jego rozmiar zależy od okresu trwania stosunku prawnego. W przypadku roszczenia o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia jego podstawą jest art. 405 k.c., nie zaś podstawa, na której spełniane było nienależne świadczenie, która okazała się nieważna, bezskuteczna czy nieistniejąca. Z tego względu zarzut dot. naruszenia art. 118 k. c. okazał się niezasadny.

Również co do zarzutów dotyczących sposobu orzeczenia przez Sąd Rejonowy co do odsetek, Sąd Okręgowy uznał, iż są one chybione. Wpłata kwoty 4.249,00 zł została poczyniona przez powodów z zastrzeżeniem, iż podyktowane jest to wyłącznie obawą przed wygenerowaniem debetu na ich rachunku, bądź podjęciem wobec nich czynności egzekucyjnych. Powodowie oznajmili, iż w wypadku pobrania tej opłaty przez Bank, w przyszłości wystąpią na drogę sądową w celu dochodzenia jej zwrotu. Z tego względu Sąd Rejonowy zasadnie uznał, iż roszczenie o zapłatę niniejszej kwoty jest wymagalne odpowiednio już od dnia 24 marca 2015 roku i 29 kwietnia 2016 roku, bez potrzeby dodatkowego wzywania pozwanego do zapłaty i wyznaczania dodatkowego terminu.

W ocenie Sądu Okręgowego również zarzuty dotyczące naruszenia art. 207 § 6 k.p.c. w zw. z art. art. 217 § 2 k.p.c., art. 227 k.p.c. z zw. z art. 278 k.p.c., poprzez oddalenie przez Sąd I instancji wniosku dowodowego pozwanego o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z dziedziny bankowości były niezasadne. Oddalając wskazany wniosek Sąd Rejonowy słusznie wskazał, iż jego przeprowadzenie nie wniosłoby istotnych dla sprawy informacji, a nadto skutkowałoby nieuzasadnionym przedłużeniem postępowania i zwiększeniem jego kosztów. Należy bowiem pamiętać, że w sprawie niniejszej bezsporna pozostawała kwestia oceny mechanizmu niskiego wkładu własnego, spór dotyczył natomiast zasady obciążania tymi kosztami powodów.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Okręgowy uznał, że nie zachodzą podstawy do uwzględnienia apelacji pozwanego. Z tego względu Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację w całości.

O kosztach postępowania w instancji odwoławczej Sąd Okręgowy orzekł na podstawie zasady odpowiedzialności za wynik procesu, wyrażonej w art. 98 k. p. c. § 1, zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Zważywszy na oddalenie apelacji, pozwany zobowiązany został do zwrotu poniesionych przez powodów kosztów postępowania. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej ustalono na podstawie § 10 ust. 1 pkt. 1 w zw. z § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych